

NACIONALNI PARK BRIJUNI – PODODSJEK ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2018. GODINU

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

U izložbenim prostorima i čuvaonicama muzejske građe redovito se provjeravaju mikroklimatski uvjeti.

Antička zbirka

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.
- Zamjena oštećenih kutija, preslagivanje građe, obnova izbljedjelih te stavljanje novih oznaka na kutije.

Zbirka kastrum

- Zamjena oštećenih kutija, preslagivanje građe, obnova izbljedjelih te stavljanje novih oznaka na kutije.
- Provjera vakuumiranih predmeta od bronce, željeza i olova.

Etnografska zbirka

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.
- Izrađen metalni stalak na koji je pohranjena većina tepiha i pojaseva.
- Pokladna maska kurenta pohranjena je u beskiselinsku kutiju.
- Za preslice izrađena košuljica od Tyveka.

Zbirka nacrti i karata

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.

Zbirka namještaja

- Prekrivanje namještaja Tyvekom.

Zbirka sporta

- Palice za golf i polo, golf torba te pehari pohranjeni u beskišelinske kutije.

Zbirka hotelskog posuđa i pribora

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.
- Redovito čišćenje izloženog posuđa od alpake.

Memorijalna zbirka

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.
- Nadstolnjaci i zastave s *Podgorke* preventivno zaštićeni beskišelinskim papirom.

Zbirka zastava

- Zastave preventivno zaštićene beskišelinskim papirom.

Zbirka razglednica

- Cjelokupna građa prebačena u nove beskišelinske košuljice i registratore.

Zbirka fotografija

- Dio građe pohranjen u beskišelinske košuljice i registratore.

Zbirka umjetnina

- U čuvaonici postavljena rolo sjenila.
- Dio umjetničkih slika i tapiserija pohranjeni u beskišelinske kutije/police dok je dio prekriven folijom.

Zoološka zbirka

- Provedeno redovito proljetno i jesensko održavanje Prirodoslovne zbirke i izložbe od strane djelatnika Hrvatskog prirodoslovnog muzeja iz Zagreba.
- Dva oštećena stakla na dioramama zamijenjena novim kaljenim staklom.
- Nabavljeno umjetno bilje za dioramu s muntjak antilopama.

Muzejska dokumentacija

- Knjige utisaka pohranjene u nove arhivske ormare.

2.2. Konzervacija

- U sklopu projekta *Staza vidikovaca* očišćene su šumske staze koje vode prema vidikovcima.

- U sklopu projekta *Staza vidikovaca* provedeni su radovi održavanja na metalnim vidikovcima na Javorniku i Salugi. Radove je izveo obrt za građevinarstvo Izgradnja Popovački iz Duge Rese.
- Provedena je druga faza sanacije podvodnih temelja torpedne baterije na Malom Brijunu izgrađene 1910. god. Radove je proveo Kapitel d.o.o. iz Žminja

2.3. Restauracija

Zbirka umjetnina

- E. Schwarzer *Portret dječaka s obručem*, restauratorsko-konzervatorski radovi na okviru i umjetničkoj slici. Radove izveo *Studio Restaura* iz Pule.
- Marija Kupelwieser *Sveta Marija sa svetim Germanom i svetim Rokom*, restauratorsko-konzervatorski radovi na okviru umjetničke slike. Radove izveo *Studio Restaura* iz Pule.
- Izvedeni su konzervatorsko-rastauratorski radovi na skulpturi dinosaura Stjepana Gračana. Fiksiran je razbijeni zub, sanirani dijelovi puknuća na repu i rukama, djelomično obnovljena boja (tijelo, oči, nokti...). Radove je izveo akademski kipar Filip Mahmudćehajić.

2.4. Ostalo

- U sklopu projekta *Staza vidikovaca* izrađena je Konzervatorska podloga za uređenje staze koju je izradila ovlaštena arhitektica Klara Pustijanac iz Svetvinčenta.
- U sklopu projekta *Staza vidikovaca* izrađena je dokumentacija (idejno rješenje i glavni projekt) za sanaciju vidikovca na Giaconima. Dokumentaciju je izradila Praksa, inženjerska zadruga za projektiranje, urbanizam i oblikovanje iz Pule
- Izrađena je dokumentacija za otok Mali Brijun (Konzervatorska podloga, geodetski situacijski nacrt i arhitektonski snimak postojećeg stanja), II faza. Dokumentaciju su izradili Ured ovlaštene arhitektice Klara Pustijanac, Svetvinčenat; GEOGRUPA d.o.o., Pula; Atelier Bruno Juričić d.o.o., Pula
- Izrađen je glavni projekt s elementima izvedbenog rješenja sa troškovnicima sanacije i uređenja tri austrougarske barake na Giaconima u neposrednoj blizini baterije Giacone. Dokumentaciju je izradio Atelier Bruno Juričić d.o.o., iz Pule.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Zbirka fotografija, 157 inv. jed., računalno, M++

3.3. Fototeka

11 inv. jed., računalno, M++

3.9. Ostalo

Izložbe, 23 inv. jed., računalno, S++

Izdavačka djelatnost, 11 inv. jed., računalno, S++

Konzervatorsko-restauratorski radovi, 1 inv. jed., računalno, S++

Knjiga izlaska – IZL-1/2018, izlazak umjetničke slike E. Schwarzera, *Portret dječaka s obručem* (U-205) na restauraciju, računalno, M++.

Knjiga izlaska – IZL-2/2018, izlazak okvira umjetničke slike Marie Kupelwieser, *Sv. Marija sa sv. Germanom i sv. Rokom* (U-254) na restauraciju, računalno, M++.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Kupnja: 3 knjige

Dar: 11 knjiga

4.3. Zaštita knjižnične građe

Nabavljeni su novi arhivski ormari

6. STRUČNI RAD

6.5. Posudbe i davanje na uvid

- Klara Pustijanac, Svetvinčenat: Zbirka nacрта, dokumentacija – za izradu elaborata za mramornu nadgrobnu ploču Karla Kupelwiesera
- Klara Pustijanac, Svetvinčenat: Zbirka nacрта, Zbirka razglednica, Fotodokumentacija – za izradu konzervatorske podloge za uređenje *Staze vidikovaca*
- Klara Pustijanac, Svetvinčenat: Zbirka nacрта, Zbirka razglednica, Plakati radionice studenata arhitekture fortifikacija – za potrebe izrade konzervatorske podloge za Mali Brijun
- Emil Jurcan, Pula: Plakati radionice studenata arhitekture fortifikacija – za potrebe izrade konzervatorske podloge za Mali Brijun
- Atelier Bruno Juričić Pula, Plakati radionice studenata arhitekture fortifikacija – za potrebe izrade snimke postojećeg stanja za konzervatorsku podlogu Malog Brijuna
- Geogrupa, Pula, Dokumentacija radionice studenata arhitekture fortifikacija – za potrebe izrade geodetskog snimka za konzervatorsku podlogu Malog Brijuna
- Klara Pustijanac, Svetvinčenat: Zbirka nacрта, Zbirka karata, Zbirka razglednica, Zbirka fotografija – za izradu konzervatorske podloge za Stazu vidikovaca – sanaciju vidikovca na Giaconima
- Emil Jurcan, Pula: Zbirka nacрта – za izradu idejnog rješenja i glavnog projekta za Stazu vidikovaca – sanaciju vidikovca na Giaconima
- Igor Pauška, Zagreb: tehnička dokumentacija Prirodoslovne izložbe – za izradu projekta zatvaranja diorama
- Svein Mønnesland, Oslo: Zbirka umjetnina, Zbirka razglednica – za monografiju *Istra i Kvarner u očima stranaca*.
- Sanja Djipanov, TV Arte, Pariz: Zbirka umjetnina, Zbirka fotografija – za potrebe snimanja tv priloga za emisiju *Invitation au Voyage*
- Dragan Damjanović, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu: Zbirka starih nacрта i Zbirka razglednica – za pripremu izložbe i publikacije *Otto Wagner i hrvatska arhitektura* (Djelovanje Eduarda Kramera na Brijunima)
- Thomas Macho, Beč: Zbirka umjetnina, Zbirka fotografija – za film *Brioni – Insel der Millionäre*

- Klara Pustijanac, Svetvinčenat: Zbirka razglednica – za izradu konzervatorskog elaborata za dependansu
- Valeria Grazioli, Verona: sfinga – za izradu doktorske disertacije

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Prisustvovanje Međunarodnoj multidisciplinarnoj konferenciji *Borders&Crossings* na Brijunima od 13. do 16. rujna 2018. (bez izlaganja)

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Mira Pavletić – Đeni Gobić-Bravar, 2018, *Ancient Marbles from the Villa in Verige Bay, Brijuni Island, Croatia*, ASMOSIA XI, Interdisciplinary Studies on the Ancient Stone, Proceedings of the XI ASMOSIA Conference, Split 2015.

6.8. Stručno usavršavanje

- Studijsko putovanje u Trst na izložbu *Nel mare dell'intimita' / L'archeologia subacquea racconta l'Adriatico* kojom je predstavljena bogata hidroarheološka baština Jadrana
- Studijsko putovanje u organizaciji Društva muzealaca i galerista Istre na izložbu *Vlaho Bukovac 1/3- pariško razdoblje 1877.-1893.* u Galeriji Klovićevi dvori i izložbu *Nikola Tesla – um iz budućnosti* u Meštrovićevom paviljonu u Zagrebu. Putovanje je obuhvaćalo i posjet Zavičajnom muzeju i Etno parku u Ozlju te Gradskom muzeju Karlovac i posjet Aquatike – slatkovodnog akvarija Karlovac.
- Prisustvovanje stručnom predavanju na temu standardizacije pojmovnika nazivlja i utvrđivanja standarda za obradu sabranih muzejskih predmeta u okviru povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki. Stručno predavanje održano je od strane djelatnica Hrvatskog povijesnog muzeja u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre.
- Prisustvovanje Međunarodnoj radionici *The Cultural Routes of the Olive Tree as a model for Europe's values, heritage and sustainable development* na Malom Lošinju
- Studijsko putovanje u Park Škocjansku jamu i Park prirode Škocjanski zatok kraj Kopa
- Stručni ispit za muzejskog tehničara:
- Bogdan Rozalina, stručni rad: Tehnički poslovi vezani uz preventivnu zaštitu; mentor: Doračić, Damir, viši restaurator

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Lana Matic, *Propelerfilm*, stručna pomoć u vezi fotografija Tita
- Thomaso Macho, Beč, stručna pomoć za film *Brioni – Insel der Millionäre* o Paulu Kupelwieseru
- Bohuš Sasko, Tribečske muzeum, Topol'čany, Slovačka, informacije o razglednici s brijunskim motivom
- Miroslav Sedlák, Slovačka, informacije o Brijunima (fortifikacije, pretpovijesni arheološki lokaliteti)
- Adriana Prlić, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, stručna pomoć u vezi fotografija, za izložbu *Šezdesete u Hrvatskoj mit i stvarnost*
- Gordana Čanović, Beograd, stručna pomoć za tekst o vili u uvali Verige
- Klara Pustijanac, Svetvinčenat, stručna pomoć za konzervatorsku podlogu za Mali Brijun
- Edukacija vodiča Nacionalnog parka

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Djelatnice muzeja članovi su *Društva muzealaca i galerista Istre*.

6.12. Informatički poslovi muzeja

Kontinuirano se radi na digitalizaciji fotografske građe i muzejske dokumentacije.

6.13. Ostalo

- Pripremljena je i poslana dokumentacija za registraciju Etnografske zbirke
- Djelatnice Hrvatskog povijesnog muzeja kao matičnog muzeja, provele su stručni nadzor za povijesne i kulturno-povijesne zbirke. Obiđeni su izložbeni prostori, čuvaonice muzejske građe te je pregledana dokumentacija vezana uz muzejsku građu (M++, S++, Knjiga ulaska, Knjiga izlaska...).

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Što bi trebali znati o klimatskim promjenama**

Mjesto održavanja i prostor: JU NP Brijuni, crkva sv. Roka

Vrijeme trajanja: srpanj-listopad 2018.

Autor(i) stručne koncepcije: Mirka Černi, Moira Buršić, Alena Sprčić

Autor(i) likovnog postava: Smak – smart media knowledge [grafički dizajn], Valentina Dominić [ilustracije]

Opseg (broj eksponata): 8 panoa, 2 filma

Web adresa: <https://www.np-brijuni.hr/hr/eu-projekti/projekti-u-tijeku/mpa-adapt>

Vrsta: prirodoslovna, međunarodna, edukativna, informativna skupna, pokretna

Tema: Izložba je otvorena u sklopu projekta MPA-Adapt kao dio Interreg programa. Izložba educira o klimatskim promjenama, njihovim uzrocima i znakovima te informira posjetitelje na koji način klimatske promjene utječu na Zemlju i koja je važnost i uloga zaštićenih područja u borbi s klimatskim promjenama.

Korisnici: djeca, odrasli

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- *Staza vidikovaca/Belvedere Trail* [deplijan], JU NP Brijuni, Zagreb 2018.
- *Paul Kupelwieser 1919. – 2019.* [kalendar], JU NP Brijuni, 2018.

10.2. Audiovizualna građa

U sklopu projekta *Novo ruho Brijuna* snimljena su promotivni filmovi *Brijunski kamen* i *Brijuni – šetnja s dinosaurima*.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- U sklopu Skupa stručnih službi zaštićenih područja (24.-26. listopada) 25. listopada organiziran je stručni obilazak otoka Mali Brijun. Sudionici skupa posjetili su austro-ugarsku tvrđavu Fort Brioni Minor, pješačko-edukacijsku stazu *Brijunske kamene priče* te baterije Kadulja i Pisak.

- Tijekom ljetnih mjeseci provedena su stručna vodstva izletničkog programa *Biseri brijunske arheologije*, za dvije grupe i dvoje individualnih posjetitelja, ukupno 67 osoba
- Stručno vodstvo u posjetiteljskom centru Kuća za brodice za sudionike međunarodnog stručnog skupa knjižničara *Borders and crossings*
- Vodstvo predstavnika UNESCOa (Verige, centar)

11.3. Radionice i igraonice

- Dan šuma i voda obilježen je 28. ožujka obilaskom poučne staze Zelenikovac te Brijunske bare zajedno sa učenicima OŠ Fažana
- Dani dinosaura obilježeni su od 23. – 29. travnja kako bi se prezentirala bogata geološko-paleontološka baština Nacionalnog parka Brijuni, te ukazalo na njenu vrijednost i značenje. Program je bio namijenjen vrtićkim grupama i učenicima nižih razreda i u tjedan dana privukao 1500 posjetitelja.
- Osmišljen je novi edukativni program pod nazivom *Mali arheolozi*, s ciljem upoznavanja djece mlađeg osnovnoškolskog uzrasta s osobitostima arheološke profesije, uz vođeni posjet arheološkom lokalitetu rimske vile u uvali Verige te praktičnu radionicu arheološkog iskopavanja. Program je prvi puta održan u sklopu dvotjedne ljetne škole *Mali čuvari Brijuna*, a nakon ljetne škole na radionici je sudjelovalo 26 učenika prvog razreda.
- Tijekom svibnja, lipnja, rujna i listopada za učenike osnovnih škola iz regije odrađene su jednodnevne edukativne radionice: *Biljni svijet Sredozemlja* (8 radionica, 349 djece), *Morska obala – pojas plime i oseke* (5 radionica, 133 djece), *Mali arheolozi* (1 radionica, 26 djece), *Tragovima dinosaura* (3 radionice, 100 djece).
- Od 30. srpnja do 10. kolovoza po prvi puta je održan višednevni edukativni program, ljetna škola *Mali čuvari Brijuna* za djecu osnovnoškolskog uzrasta tijekom kojega su provedeni edukativni programi na temu prirodne i kulturne baštine Nacionalnog parka Brijuni (radionice *Biljni svijet Sredozemlja*, *Mali arheolozi*, *Morska obala – pojas plime i oseke* te *Tragovima dinosaura*). Program je prošlo 30 učenika a trajao je dvaput po pet dana.
- Dana 10. rujna obilježena je Međunarodna noć šišmiša s ciljem boljeg upoznavanja i zaštite ovih malih letećih sisavaca. Posjetitelji su mogli sudjelovati u raznovrsnom zabavno-edukativnom programu ponajviše namjenjenom djeci predškolskog i školskog

uzrasta. Uz mnoštvo kreativnih radionica i igraonica, članovi Udruge za zaštitu šišmiša Tragus s posjetiteljima su omogućili noćnu potragu za šišmišima bat-detektorom. Manifestacija je u poslijepodnevnim satima okupila oko 150 posjetitelja.

11.4. Ostalo

- U sklopu obilježavanja Dana muzeja 18. svibnja izvedena je predstava *Kupelwieser na Brijunima* u suradnji s *Istra Inspiratom*.
- Sudjelovanje u *Noći drugih muzeja u metropoli*.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Sudjelovanje u emisiji *Invitation au Voyage* za francusku TV ARTE.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

171.794

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

RH: 10,2 %

vlastiti prihod: 81,4 %

sponzorstvo i donacije: 8,4 %

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

- Projekt *Staza vidikovaca* provodi se u sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Projekt je prijavljen na Mjeru M08 Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma; Podmjera 8.5 Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava; Tip operacije 8.5.2. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture.

Potpورا u iznosu od 560.299,08 kn odobrena je od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju od čega iznos potpore EU (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj) iznosi 476.254,22 kn, a potpora iz proračuna Republike Hrvatske 84.044,86 kn.

Stazom vidikovaca povezuju se lokacije na kojima se nalaze ili su se nalazili vidikovci metalne konstrukcije koje je potkraj 19. stoljeća, Paul Kupelwieser, vlasnik otoka od 1893. do 1919., dao postaviti na tri brijunska brežuljka. Od triju vidikovaca do danas su sačuvana dva, na brežuljcima Saluga i Javornik, dok su na brežuljku Opatija (i na nekadašnjem polo igralištu gdje je vidikovac s Opatije bio premješten) ostali samo temelji. Sva tri vidikovca metalne konstrukcije, izrađena u željezari u Vitkovicama (u današnjoj Češkoj) gdje je Paul Kupelwieser radio prije dolaska na Brijune 1893., bila su identična. Na osmerokutnome betonskom temelju s dva reda klesanaca podignuta je metalna dvoetažna konstrukcija visine preko 9 m, teška 3100 kg, pokrivena oktogonalmnim drvenim krovom. Pri dnu je bazen kružnoga tlocrta za skupljanje kišnice. Zavojite stepenice vode na prvu i drugu „terasu“.

Pored poslova spomenutih pod 2.2. konzervacija (čišćenje staza te sanacija vidikovaca na Salugi i Javorniku), 2.4. ostalo (izrada konzervatorske podloge za uređenje cijele staze, kao i konzervatorske podloge, idejnog rješenja i glavnog projekta za sanaciju vidikovca na Giaconima) te 10.1. tiskovine (izrada deplijana), u sklopu projekta su još nabavljene klupe i interpretacijski izlošci uvećanih modela insekata, a u izradi su putokazi i interpretacijske table tematski vezane za: vidikovac na Salugi, vidikovac na Javorniku, vidikovac na Opatiji i vidikovac na polo igralištu.

- Na Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Mjera 08, Operacija 8.5.2. prijavljena su dva projekta: *Čufarova staza i Crnikovac*, te *Kupelwieserov mir*.
- Nabava opreme, materijala i usluga po pravilima javne nabave